

Във ВТУ „Св.Св. Кирил и Методий“
и в Тракийския университет се въвежда специалност

Начална педагогика с ромски език

За първи път от тази учебна години в две висши учебни заведения в страната, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ и Тракийския университет в Стара Загора, ще стартира нова специалност - начална педагогика с ромски език.

Резултатите на първото класиране, след изпита по български език и събеседването на ромски език, са: тридесет и седем успешно издържали изпитите в Тракийския университет и само трима във Великотърновския. Това е обяснимо при положение, че майчиният език на преобладаващата част от ромите в Централна и Североизточна България не е ромският, а основно е турският и по-рядко българският.

Десет са обявените за прием места в Стара Загора и петнадесет във Велико Търново. Надеждите на титуляра на бъдещата специалност, доц. д.п.н. Христо Кючуков, са, че до третото класиране бройките ще бъдат запълнени. На онези, които са пропуснали да кандидатстват, не са подавали документи до този момент и не са държали изпит по български език, им се даде втори шанс да се явят на изпит по ромски език на 4 септември т. г. "По всяка ве-

роятност - сподели доц. Кючуков - сред новите кандидати най-много ще бъдат участниците в тазгодишната национална школа по ромски език и култура."

Специалността предвижда, наред с педагогическите и психологическите дисциплини, изучаване на ромски език, увод в ромологията, практически ромски език, лингвистични особености на детската реч при деца-билингви, ромски фолклор и история и др. По отношение на езика идеята е по-скоро да се усетят езиковите особености и да се придобие умение за междудиялектово сравнение.

Една от основните цели на въвеждането на тази специалност е както младите ромски, така и университетските преподаватели да се убедят в необходимостта от изучаване на ромски език, като в рамките на 5-10 години от отделните диалекти постепенно се стигне до стандартизация на езика.

Предвижда се от догодина да бъде обособена и магистърска програма по ромски език и култура. Тя ще даде възможност за специализация и на не-ромски, които работят с ромски деца.

Теодора КРУМОВА

У всеки човек време нещо ангелско и нещо демонско

Изповед на един български младеж

рен, че никои и нищо не е в състояние да промени. Не си спомням да съм имал желанието да контактувам с ромите, защото дори и в редките подобни случаи съм оставал разочарован. Но ние никога не знаем какво може да ни се случи. Така стана и с мен. Срегнах човек, който изцяло промени моето виждане.

Първия работен ден, когато видях жената, назначена да работи при нас по програмата "От социални помощи към заетост", си казах: "Боже, тая ли циганка ще заеме длъжността психолог?" В началото дори не я поздравявах. Нито ѝ говорех, нито имах желание да контактувам с нея, въпреки че тя с нищо не се различаваше от останалите освен с тъмния цвят на кожата си.

Какво стана след това? От време на време неволно се оказвах свидетел на общуването ѝ с останалите и, ако трябва да бъда откровен, слушайки разговорите им, останах учуден от интелигентния ѝ начин на изразяване. С течение на времето аз също започнах да се включвам в разговорите с нея. И за много кратко време се убедих, че тази жена е коректна и заслужава уважение. В краткия ми живот не съм имал случай да споделям неща толкова искрено и лично с някого, като с нея. Изключвам майка си, която между другото е прекрасен човек и няма нищо против ромите. Имам доста приятели, някои от които са истински, но дори и на тях не съм се доверявал. Незнайно как, но с времето тази жена спечели не само моето доверие, но и уважение. И

аз реших, че тя е човекът, пред когото мога да кажа неща, които само аз и Господ ги знаем. Жената А. К., която преобръна вижданията ми на 180 градуса, въобще не отговаря на моята представа за ромите. Това е една 30-годишна, добре изглеждаща жена, която има семейство, цел в живота и място в обществото. Не знам колко са ромите като нея, но мисля, че има и други такива. Те са гордостта на ромския етнос и благодарение на тях ние, българите, разбираме, че не всички ромски са еднакви. Там, където хората не се познават, има и омраза, и недоверие. А. К. ми разказа интересни неща за историята, бита и културата на ромите. Нямах и представа, че 8-ми април е Международен ден на ромите. Дори не знаех, че има радио и телевизионни ромски предавания. И през ум не ми е минавало, че съществува ромски вестник, който аз ще чета с интерес. Преди да си правите извод или да обидите някого, първо го опознайте или поне го изслушайте. Както между нас, българите, има добри и лоши, така и между ромите има добри и лоши. Моят апел към всички хора е: "Отворете душата и сърцето си за всички хора."

С тези думи Иван Иванов завършва своя разказ благодарение на който ние, ромите, се убеждаваме, че винаги има надежда за по-добри взаимоотношения между различните етноси. Защото у всеки човек време нещо Ангелско и нещо Демонско, което чака да бъде събудено. Мисля, че трябва да продължаваме да отстояваме себе си и да показваме на останалите, че ние, ромите, се борим за равнопоставеност в обществото.

Албена КИСЪОВА

„Бахтале“ - най-добрите танцьори на Ромфеста

Школа-прелюдия към университетския прием

Третата национална лятна школа по ромски фолклор и култура, ръководена от доц. д.п.н. Христо Кючуков, се проведе от 1 до 13 август във Велико Търново, паралелно с традиционния Международен семинар по българистика.

Школата се превърна и в своеобразна прелюдия към стартиращата от началото на учебната 2004 година специалност "начална педагогика с ромски език", като една от задачите ѝ беше да подготви част от кандидат-студентите.

В нея се включиха 35 участника от различни райони на страната. Тази година те имаха възможност да слушат лекции не само по ромски език и различните му диалекти, но и по речев етикет на ромския език, както и по здравните проблеми, историята и културата на ромите.

Специален гост в програмата беше индийски състав от щата Пенджаб, начело с Дейв Гардуич. Те изнесоха и няколко лекции за философията на йога, съчетани с практически упражнения. За съжаление, Надежда Деметер и Милена Хюбшманова, известни ромоложки, в последния момент бяха възпрепятствани да вземат участие в школата.

Теодора КРУМОВА

Властници подготвят сегрегация на ромските деца в Дряново

Подписка срещу опитите на местни ръководители да превърнат основното училище „Св.Св. Кирил и Методий“ в училище за ромското малцинство направиха 141 жители на балканското градче Дряново.

Ние, живущите в кв. "Изгрев", не желаем децата ни да се обучават в чисто етнически паралелки, заявяват те. Ромите считат, че този подход, наложил се през последните няколко години, се отразява зле върху резултатите от обучението на децата, не спомага за тяхното приоб-

щаване в обществото от ранна възраст.

Подписката е продължение на опитите на родители и общественици да предотвратят сегрегацията на своите деца. По-активната роля на Шефкат Рамадан в този процес е оценена от местни величия като опит да се възбуди етнически конфликт и те го привикват в РПУ. „Призоваването на Шефкат Рамадан в местните органи на властта (РПУ, прокуратура) е незаконно и се прави с цел сплашване...“, коментира случая Красимир Кънев, председател на Български хелзински комитет.

Вили Богданова